

ดาวเรือง

ดาวเรืองมีกำเนิดในประเทศเม็กซิโก มีหลายชนิด แต่ที่รู้จักคุ้นเคยและอยู่ในความนิยมมีเพียง 2 ชนิด นั่นคือ

1. ดาวเรืองต้นสูง-ดอกใหญ่ ในต่างประเทศเรียก "ดาวเรืองอเมริกัน" หรือ "ดาวเรืองอัฟริกัน" ดอกมีหลายสี อาทิ สีขาวนวล เหลืองอ่อน เหลือง เหลืองทอง และสีส้ม สามารถปลูกเลี้ยงและออกดอกได้ตลอดปี เพียงแต่ช้าหรือเร็วเท่านั้น กล่าวคือ ถ้าปลูกในช่วงฤดูหนาว ประมาณเดือนตุลาคมถึงมีนาคม ดาวเรืองจะออกดอกและตัดจำหน่ายได้ภายใน 60-65 วัน แต่ถ้าปลูกในช่วงฤดูร้อนประมาณเดือนเมษายนถึงเดือนเมษายน ดาวเรืองจะออกดอกช้าลงประมาณ 10 วัน ทั้งนี้เพราะในช่วงดังกล่าวนี้ดาวเรืองจะเจริญเติบโตทางต้นดีมากและออกดอกช้า จึงทำให้ต้นสูงมากจนต้นล้ม จึงต้องโกยดินสุมโคนต้น ประคองไม่ให้ต้นล้ม

2. ดาวเรืองต้นเตี้ย-ดอกเล็ก ในต่างประเทศเรียกว่า "ดาวเรืองฝรั่งเศส" ดอกมีสีเหลือง ส้ม และแดง สามารถปลูกเลี้ยงและออกดอกได้ดีมากในช่วงฤดูหนาว แต่ถ้าปลูกในฤดูร้อน จะเจริญเติบโตทางต้นดีมาก ต้นสูงกว่าปกติและจะไม่ออกดอกหรือจะออกบ้างก็มีเพียง 2-3 ดอกเท่านั้น ซึ่งถ้าปลูกในฤดูหนาวจะออกดอกเกือบร้อยดอกต่อต้น

การขยายพันธุ์

1. โดยใช้เมล็ด เมล็ดดาวเรืองมีขนาดค่อนข้างใหญ่เมื่อเทียบกับเมล็ดไม้ดอกชนิดอื่น ๆ มีรูปร่างยาวรี และมีหางด้วย การขยายพันธุ์โดยใช้เมล็ดนี้ทำได้ง่ายและสะดวกมาก เพียงแต่เตรียมแปลงปลูกในที่ ๆ ต้องการปลูก หยอดเมล็ดลงในหลุมปลูกโดยตรงหลุมละ 1-2 เมล็ด แต่เนื่องจากเมล็ดดาวเรืองพันธุ์ดี ๆ เช่น "ดาวเรืองเกษตร" จะเป็นเมล็ดลูกผสมชั่วแรก ซึ่งมีราคาแพงมาก จึงควรเพาะเมล็ดในบริเวณที่ดูแลรักษาได้สะดวก ปลอดภัยจากมด และจิ้งหรีด แทนการหยอดเมล็ดลงในหลุมปลูกโดยตรง หรือเพาะเมล็ดในตะกร้าพลาสติก

ทางที่ดีที่สุดคือ เพาะเมล็ดในถุงพลาสติกขนาด 3 1/2 x 5 นิ้ว โดยเจาะรูก้นถุงเพื่อระบายน้ำ พร้อมกับพับปากถุงลงไปประมาณ 1 1/2 นิ้ว บรรจุดินหรือวัสดุปลูกที่เตรียมไว้เติมน้ำคลุกเคล้าให้มีความชื้นพอประมาณ (ไม่แฉะ) ลงไปในถุง (อย่าอัดแน่น) ให้ระดับดินต่ำจากปากถุงประมาณครึ่งเซนติเมตร หยอดเมล็ดลงไปถุงละ 1 เมล็ด โดยวางตามแนวนอน หรือปักเมล็ดลงในแนวตั้งจนชิดเมล็ด ให้ส่วนหางชี้ขึ้น กลบด้วยดินหรือวัสดุปลูกที่เหลือ หนาประมาณ 1 เซนติเมตร ซึ่งดินจะพูนปากถุงขึ้นมาเล็กน้อย แต่เมื่อรดน้ำด้วยหัวบัวละเอียด ๆ จนโชก 2-3 ครั้งในวันแรกที่เพาะ ดินจะยุบตัวเสมอปากถุงพอดี ปิดด้วยกระดาษหนังสือพิมพ์รายวันเพื่อช่วยรักษาความชื้น ในวันที่ 2-3 รดน้ำ 2 ครั้ง เช้า-บ่าย ถ้าเมล็ดมีคุณภาพดี เมล็ดจะงอกภายใน 3 วัน นับจากวันเพาะ ดังนั้นในเย็นวันที่ 3 หรือวันที่ 4 เปิดกระดาษออกเพื่อให้ต้นกล้าได้รับแสงแดดเต็มที่ตั้งแต่เช้าวันที่ 4 หรือ 5 เป็นต้นไป ถ้าปิดกระดาษออกช้า จะทำให้ต้นกล้าอ่อนแอ ต้นจะยืดยาวและล้มพับคอดินได้ง่าย

หลังจากเปิดกระดาษออกแล้ว ในวันต่อ ๆ ไป รดน้ำวันละ 1-2 ครั้ง เช้า-บ่าย ตามความจำเป็น ถ้ำรดน้ำมาไป รากจะเน่าเป็นเหตุให้ต้นตายได้

การเพาะเมล็ดลงในถุงพลาสติกหรือภาชนะขนาดเล็กดังกล่าวมานี้ มีผลดีตรงที่เมื่อเมล็ดงอกแล้วไม่จำเป็นย้ายกล้า สามารถเลี้ยงดูต้นกล้าดาวเรืองให้เจริญเติบโตอยู่ในถุงจนกว่า

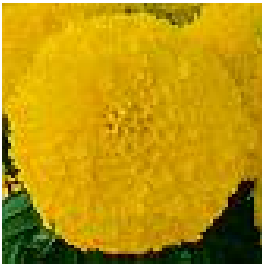

จะมีใบจริง 5-6 คู่ ซึ่งใช้เวลาประมาณ 23-23 วัน นับจากวันเพาะเมล็ด ซึ่งพร้อมที่จะเด็ดยอดให้เหลือใบจริง 4 คู่ หลังจากเด็ดยอดเรียบร้อยแล้วจึงย้ายปลูกลงแปลงทันที ซึ่งสะดวกสบายและประหยัดทั้งเวลาและแรงงาน

2. โดยใช้ยอดปักชำ การขยายพันธุ์โดยวิธีนี้ ปกติจะไม่นิยมทำแต่เนื่องจากเมล็ดดาวเรืองพันธุ์ดีมีราคาแพง ประจวบกับการปลูkdาวเรืองในช่วงฤดูร้อน ต้นดาวเรืองจะเจริญเติบโตดีมากและออกดอกช้าลงด้วย ดังนั้นการเด็ดยอดช้าลง 2-3 วัน เพื่อให้ส่วนยอดที่จะเด็ดออกมีความยาวประมาณ 3-4 เซนติเมตร เพื่อนำไปปักชำได้สะดวกจะไม่มีผลกระทบต่อคุณภาพของดอกของต้นเดิมและต้นที่ได้จากการปักชำยอด จึงไม่ควรขยายพันธุ์โดยวิธีนี้กับต้นดาวเรืองที่ปลูกลงในฤดูหนาว ซึ่งดาวเรืองออกดอกเร็วจะทำให้ดอกทั้งที่ได้จากต้นเดิมและจากต้นที่ได้จากชำยอดมีขนาดเล็กและก้านสั้นไม่ได้คุณภาพ

ควรเตรียมภาชนะใส่น้ำไว้รองรับส่วนยอดที่เด็ดออกเพื่อจะนำไปปักชำ ทั้งนี้เพราะยอดดาวเรืองที่เด็ดจากต้นแล้วจะเหี่ยวภายใน 4-5 นาทีเท่านั้น

การเตรียมดิน

ดาวเรืองต้องการแสงแดดจัด จึงต้องปลูkdาวเรืองกลางแจ้งให้ได้รับแสงแดด โดยตรง อย่างน้อยวันละ 6 ชั่วโมง ที่สำคัญคือไม่ควรปลูkdาวเรืองในที่เดิมตลอดเวลา ควรจะหาพื้นที่อื่นปลูkdาวเรืองแล้วจึงเวียนกลับมาปลูkdาวเรืองใหม่

แม้ดาวเรืองจะสามารถเจริญเติบโตได้ในดินแทบทุกชนิดก็ตาม แต่ถ้าจะให้ดาวเรืองที่มีพุ่มต้นสมบูรณ์ ดอกใหญ่และมีคุณภาพดี ดินควรจะมีธาตุอาหารครบถ้วนในปริมาณที่เพียงพอ มีการระบายน้ำดีก็เก็บความชื้นไว้พอควร ความเป็นกรดต่างประมาณ 6.5

การเตรียมดินจะทำเช่นเดียวกับการปลูkdอกชนิดอื่น ๆ คือ ปรุงด้วยปุ๋ยคอกเก่าหรือปุ๋ย กทม. หรือปุ๋ยหมัก ร่วมกับอินทรีย์วัตถุอื่น ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ที่หาง่าย ราคาถูก อาทิ แกลบดิบ เปลือกถั่ว ชานอ้อย ซึ่งวัสดุดังกล่าวนี้ ไม่ว่าจะผสมลงไปดินเหนียวหนักหรือดินทรายล้วนก็ตาม จะช่วยทำให้คุณสมบัติทางกายภาพของดินดีขึ้น กล่าวคือ ถ้าใส่ลงไปดินเหนียว อินทรีย์วัตถุจะเป็นตัวเชื่อมระหว่างอนุภาคของดิน ทำให้เม็ดดินจับตัวกันเป็นก้อนไม่จับกันแน่น มีความพรุนทำให้อากาศถ่ายเทและมีการระบายน้ำดีขึ้น ตลอดจนอุ้มน้ำได้ดีด้วย แต่ถ้าใส่ลงไปดินทรายซึ่งตามปกติดินทรายจะระบายน้ำดีเกินไป และถ่ายเทอากาศดีมากแต่ไม่มีความสามารถดูดซับน้ำและธาตุอาหารต่ำ อีกทั้งในตัวมันเองมีธาตุอาหารน้อยมาก อินทรีย์วัตถุที่เติมลงไปจะเป็นตัวเชื่อมทำให้อนุภาคของทรายเชื่อมกันแข็งแรง ช่วยในการดูดซับน้ำและธาตุอาหารดีขึ้น

การปลูก

รองก้นหลุมด้วยปุ๋ยเคมีสูตรต่ำ ๆ เช่น 10-20-10 หรือ 15-15-15 หรือ 16-16-16 หรือใกล้เคียง หลุมละ 1 ช้อนชา กลบดินกลบเม็ดปุ๋ยเล็กน้อย เพียงเพื่อไม่ให้รากดาวเรืองสัมผัสกับปุ๋ยโดยตรง เพราะจะทำให้ใบไหม้ อันเป็นเหตุให้ต้นเหี่ยวและตาย ถอดถุงออกก่อนปลูก ปลูกหลุมละ 1 ต้น กลบดินให้เสมอบนเตียง หรือสูงกว่าเตียงเล็กน้อย รดน้ำให้ชุ่ม ถ้าปลูกจากต้นกล้า ใน 1-2 วันแรก รดน้ำวันละ 2-3 ครั้ง เพื่อระคายไม่ให้ต้นเหี่ยว หลังจากรากงอกและต้นตั้งตัวได้แล้ว รดน้ำตามความจำเป็น ถ้าหลีกเลี่ยงไม่ให้น้ำเปียกดอกไม้จะดีที่สุด เพราะดอกดาวเรืองขณะบานจะอุ้มน้ำทำให้ดอกหัก และดอกเน่าก่อนตัดขาย

การแต่งดอกข้าง

หลังจากเด็ดยอดแล้วประมาณ 15-20 วัน คือ เมื่อดาวเรืองอายุ 45-50 วัน ดาวเรืองจะมีกิ่งข้าง 8 กิ่ง พร้อมกับดอกยอดขนาดเมล็ดข้าวโพดกิ่งละ 1 ดอก และแต่ละกิ่งจะมีดอกเล็ก ๆ ขนาดเมล็ดถั่วเขียวเกิดขึ้นทุก ๆ ง่ามใบ

ในกรณีที่ปลูกเพื่อตัดดอกติดก้านยาวเป็นดอกไม้กำ ซึ่งตลาดต้องการดอกใหญ่ ก้านยาว ดังนั้นจึงต้องแต่งดอกข้างของแต่ละกิ่งออกให้เหลือเฉพาะดอกยอดไว้เท่านั้น โดยใช้ นิ้วชี้หักตรงคอดอกย่อยทุก ๆ ง่ามใบออกจนหมด โดยเร็วที่สุด เพื่อดอกยอดจะมีขนาดใหญ่ ก้านยาวตัดจำหน่ายได้ทันเวลา 60-65 วัน

ในกรณีที่ปลูกเพื่อเด็ดดอกไม้ส่งสำหรับร้อยพวงมาลัย ไม่มีความจำเป็นต้องปลิดดอกข้างออก เพราะไม่ต้องการความยาวของก้าน แต่ต้องการปริมาณและคุณภาพของดอก ดังนั้นหลังจากเด็ดยอดแล้ว จึงปล่อยให้ทั้งดอกยอดและดอกข้างเจริญเติบโตต่อไป ซึ่งดอกยอดจะตัดขายได้ก่อนเป็นชุดแรก และดอกข้าง ๆ จะตามมาเป็นชุด ๆ ตัดได้ทุกวันเว้นวันต่อเนื่องไปนาน 45-50 วัน จึงต้องมีการใส่ปุ๋ยให้ทุก ๆ 10 วัน และถ้าดูแลได้ถูกต้องเหมาะสมจะได้ทั้งคุณภาพ และปริมาณต่อเนื่องกันยาวนานจนเกินคุ้ม

ถ้าปลูกเป็นไม้กระถางไม่จำเป็นต้องแต่งดอกข้างออก ควรปล่อยให้ดอกข้างเจริญเติบโตต่อไป ซึ่งจะได้ดอกยอดขนาดใหญ่เป็นหลัก 8 ดอก และดอกข้างมีขนาดลดหลั่นและทยอยบาน ทำให้ดูมีชีวิตชีวาและวางประดับได้ประมาณ 1 เดือน

ระยะปลูก

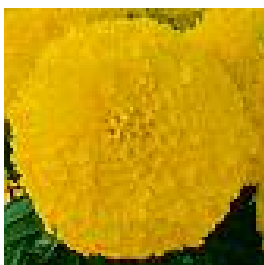
1. ถ้าปลูกต้นดอกแบบติดกันยาวสำหรับทำเป็นดอกไม้กำ ระยะระหว่างต้นระหว่างแถว 40 คูณ 40 เซนติเมตร ถ้าแปลงกว้าง 1.10 เมตร จะปลูกได้ 3 ต้นต่อแถว หรือร่องกว้าง 4.50 เมตร จะปลูกได้ 11 ต้น ต่อแถว
2. ถ้าปลูกแบบเด็ดดอกไม้ใส่ถุงสำหรับร้อยพวงมาลัย ระยะระหว่างต้นระหว่างแถว 70 คูณ 70 เซนติเมตร ถ้าแปลงกว้าง 1.10 เมตร จะปลูกได้ 2 ต้นต่อแถว หรือร่องกว้าง 4.50 เมตร จะปลูกได้ 6 ต้นต่อแถว
3. ถ้าปลูกใส่กระถางทำเป็นไม้ดอกกระถาง ควรปลูกในกระถางขนาด 6 หรือ 8 นิ้ว กระถางละ 1 ต้น โดยย้ายกล้าลงปลูกภายหลังเด็ดยอดแล้ว เมื่อมีการแตกกิ่งข้างยาวประมาณ 1-2 นิ้ว ควรวางกระถางให้ห่างกันหนึ่งเว้นหนึ่งกระถาง มิเช่นนั้นพุ่มต้นจะชะงักการแตกกิ่งข้างจะไม่พร้อมกันอีกทั้งมีดอกน้อยไม่ครบ 8 ดอก ตามต้องการ

การเด็ดยอด

เป็นการเด็ดเอาส่วนยอดออกให้เหลือใบจริงติดไว้กับต้นเพียง 4 คู่ (8 ใบ) เพื่อกระตุ้นให้มีการแตกกิ่งข้างพร้อม ๆ กัน 8 กิ่ง กล่าวคือเมื่อดาวเรืองอายุประมาณ 23-25 วันนับจากวันเพาะเมล็ด มีใบจริงประมาณ 5-6 คู่ จึงจะทำการเด็ดยอด

การเด็ดยอดที่ถูกต้อง ทำได้โดยใช้นิ้วชี้และนิ้วกลางของมือซ้ายคีบใบหน้าของใบคู่บนสุด (คู่ที่ 4 จากส่วนล่างของต้น) ขณะเดียวกันใช้นิ้วหัวแม่มือและนิ้วนางคีบใบหลัง ถ่างออกเบา ๆ ส่วนมือขวา ใช้เฉพาะนิ้วชี้กับนิ้วหัวแม่มือ รวบโคนของยอดดาวเรืองในส่วนที่จะเด็ดออกไว้ให้แน่น ค่อย ๆ เหนี่ยวลงข้าง ๆ อย่างช้า ๆ จนในที่สุดส่วนที่ต้องการเด็ดออกจะหลุดติดมือออกมาทั้งหมด สังเกตได้จากรอยปุ่มลึกลงไปตรงโคนใบคู่บนสุด ควรเด็ดยอดในตอนเช้าขณะต้นดาวเรืองอวบน้ำจะทำให้สะดวกและย้ายปลูกในเย็นวันเดียวกัน

การใส่ปุ๋ย

ปุ๋ยมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความสมบูรณ์ของต้น และเป็นผลสืบเนื่องถึงคุณภาพของดอก เนื่องจากดาวเรืองเป็นพืชอายุสั้น ใช้เวลาเพียง 60-65 วันนับจากเพาะเมล็ดถึงตัดดอกขาย จึงควรใส่ปุ๋ยให้ถูกต้องตรงตามจังหวะของการเจริญเติบโต นอกเหนือจากปุ๋ยที่ใส่รองกันหลุมแล้ว การใส่ปุ๋ยเสริมหลังจากปลูกแบ่งออกเป็น 3 ช่วง ดังนี้

1. ช่วงเจริญเติบโตทางต้น เป็นช่วง 30 วันแรกนับจากเพาะเมล็ดในช่วงนี้ควรใช้ปุ๋ยที่มีไนโตรเจนสูงเพื่อเร่งให้ดาวเรืองเจริญเติบโตทางต้นและแตกกิ่งข้างให้เร็วที่สุด อาจใช้ปุ๋ยแคลเซียมไนเตรตอัตรา 3 ช้อนแกง หรือยูเรีย 1 ช้อนแกง ผสมกับธาตุอาหารเสริมเช่น ดิซ หรือ วิกรีโฟล หรือเชียร์ อีก 2 ช้อนแกง ต่อน้ำ 1 ปี๊บ รดหรือพ่นต้นและใบ ขณะอายุได้ประมาณ 14-15 วัน และอีก 1-2 ครั้ง ทันทีหลังจากเด็ดยอดและย้ายปลูกแล้ว ทั้งนี้เพื่อเร่งให้ดาวเรืองแตกกิ่งข้างพร้อม ๆ กันทั้ง 8 กิ่ง

2. ช่วงออกดอก ดาวเรืองจะเริ่มเกิดตาดอกขณะอายุประมาณ 30 วัน ถ้าปลูกในช่วงฤดูหนาว ดังนั้นในช่วงอายุ 30-45 วันนี้ควรเปลี่ยนใช้ปุ๋ยที่มีตัวกลางสูง เช่น 15-30-15 หรือใกล้เคียง หากหาซื้อไม่ได้อาจใช้ 20-20-20 ผึ่งลงไป ในดินห่างจากต้นประมาณ 1 คืบ อัตรา 1 ช้อนชาต่อต้น ขณะอายุประมาณ 30-35 วัน 1 ครั้ง และเสริมด้วยปุ๋ยเกร็ด สูตร 15-30-15 หรือใกล้เคียง อัตรา 2 ช้อนแกง ผสมกับคิซหรือวิกิโพลหรือเซียร์ อีก 2 ช้อนแกงต่อน้ำ 1 ปี๊บ พ่นดินและใบ ในตอนเย็น ๆ อีก 2-3 ครั้ง (ทุก 3-5 วัน)

3. ช่วงทำคุณภาพ

3.1 ในกรณีที่ตัดดอกติดกันยาว ๆ ขายเป็นดอกไม้กำ หลังจากอายุได้ 50 วันแล้ว งดปุ๋ยทุกชนิด และก่อนตัดดอกขย 2-3 วัน ควรพ่นด้วยน้ำผสมน้ำตาลทราย 3-4 ช้อนแกงต่อน้ำ 1 ปี๊บ พ่นดินและใบจน โขกจะทำให้ดอกดาวเรืองบานทนขึ้น

3.2 ในกรณีที่ปลูกเพื่อเด็ดดอกใส่ถุงสำหรับร้อยพวงมาลัย หลังจากอายุครบ 50 วัน แล้วจะยังไม่งดปุ๋ย จะใส่ปุ๋ยเม็ดสูตร 16-16-16 หรือใกล้เคียงครั้งละ 1 ช้อนชาต่อเนื่องกันไป ทุก ๆ 10 วัน อีก 3-4 ครั้งจนกว่าต้นจะโทรม ทั้งนี้เพราะยังสามารถตัดดอกขายได้อีกเรื่อย ๆ ประมาณ 45-50 วัน

ศัตรูดาวเรือง

1. เพลี้ยไฟ เป็นเพลี้ยไฟขนาดเล็ก มีสีครีม และปีกคล้ายขนสีดำตัวอ่อนมีสีขาวนวล จะระบาดมากในช่วงฤดูร้อน ทำลายยอดอ่อนและดอกอ่อนโดยการดูดกินน้ำเลี้ยง ทำให้ส่วนที่ถูกดูดหงิกงอและแห้งเหี่ยวไปในที่สุด

ป้องกันและกำจัดโดย

1.1 ผึ่งฟูราดาน 3 จี ทันทีหลังจากเด็ดยอด และต่อ ๆ ไปทุก 15 วัน

1.2 พ่นด้วยสารฆ่าแมลงในตอนเช้า 09.00-10.00 น. อาจใช้พอสซ์ 20 เปอร์เซนต์ อีซี หรือแลนเนท หรือ คาราเต้ หรืออีโอดาน ที่สำคัญควรพ่นให้ถูกต้อง

2. หนอนผีเสื้อ เป็นหนอน 3 ชนิด คือ หนอนกระทู้หอม หนอนเจาะสมอฝ้าย และหนอนกระทู้ผัก เกิดจากแม่ผีเสื้อมาวางไข่ไว้บริเวณใบอ่อนและดอกตูม เมื่อหนอนผีเสื้อฟักออกมาเป็นตัว จะกัดกินที่บริเวณดอกตูม จะระบาดมากในฤดูฝนที่มีฝนตกชุก

ป้องกัน และกำจัดโดย

- 2.1 หว่านลูกเหม็นที่มีขายในท้องตลาดลงไปบนดิน บริเวณโคนต้นในอัตราต้นละ 1-2 เม็ด กลิ่นของลูกเหม็นในเวลากลางวันขณะถูกแสงแดด จะฉุนมาก ป้องกันไม่ให้ผีเสื้อมาวางไข่
- 2.2 เมื่อมีหนอนระบาด ควรจับหนอนฆ่าถ้าเห็นตัว
- 2.3 พ่นด้วยสารเมทโทมิลสลับกับไพรีพอไรด์สังเคราะห์
- 2.4 พ่นด้วยสารละลายเนมาโทดิก 22 ในเวลาเช้าก่อน 10 โมง หรือหลังบ่าย 4 โมง สารเนมาโทดิกได้จากไส้เดือนฝอยตระกูลคาโปแคปซีเป็นไส้เดือนฝอยศัตรูหนอน เป็นการฆ่าหนอนโดยชีววิธี พ่นทุก ๆ 15 วัน หนอนจะถูกทำลายและตายภายใน 24-48 ชั่วโมง

สารเนมาโทดิก 22 เป็นสารใหม่แต่ใช้ได้ผลดีมาก โดยไม่เป็นพิษกับพืช และคน ที่สำคัญคือ เกษตรกรสามารถเตรียมสารนี้ไว้ใช้เองได้ ถ้ารู้วิธีโดยซื้อไส้เดือนฝอยมาใช้เพียงครั้งเดียว โดยติดต่อขอคำแนะนำจากกองกีฏวิทยากรมวิชาการเกษตร ในบริเวณมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน กรุงเทพฯ 10900 โทร. (02) 5791061, 5795583 หรือติดต่อซื้อจากบริษัทผู้ผลิต

3. โรคเหี่ยว เกิดกับดาวเรืองในขณะเจริญเติบโตเต็มที่และดอกเริ่มจะบาน โดยใบยอดจะแสดงอาการเหี่ยวในตอนสาย ๆ และเหี่ยวมากในช่วงกลางวันที่มีแสงแดดจัด อาการคล้ายขาดน้ำ แต่ในตอนกลางคืนหรือเช้านั้น ต้นจะกลับฟื้นดังเดิม เป็นอยู่เช่นนี้ 3-4 วัน หลังจากนั้นจะเหี่ยวทั้งต้น และตายไปในที่สุด จากการตรวจสอบพบว่าเกิดจากเชื้อราไฟทอปทอรา (Phytophthora sp.) ถ้าเกิดกับต้นดาวเรืองแล้ว วิธีป้องกันกำจัดที่ดีที่สุดคือ ถอนแล้วเผาให้สิ้นซาก ป้องกันโดยพ่นสารไดโฟลาแทนหรือไดเทนเอ็ม 45 สัปดาห์ละ 1 ครั้ง

4. โรคใบหงิก จะเกิดกับดาวเรืองในระยะกำลังเจริญเติบโตเต็มที่และเริ่มออกดอก เช่นเดียวกับโรคเหี่ยว โดยเกิดกับใบยอดก่อน ใบจะแสดงอาการหงิกม้วน และกรอบนิ่ม ๆ แผ่นใบจะไม่แผ่กางเต็มที่เหมือนใบปกติ ทำให้ดอกเล็กและบางครั้งจะไม่บาน จากการตรวจสอบพบว่าเกิดจากเชื้อไมโครพลาสมา รักษาไม่ได้ แต่ป้องกันไม่ให้แพร่ระบาดโดยการขุดต้นที่เป็นโรคนี้เผาให้สิ้นซากทันทีที่พบเห็น

